

IA-Forum speaks with Tito Petkovski, President of the New Social Democratic Party in the Republic of Macedonia. Mr. Petkovski has served as a Member of the Macedonian Parliament since 1991 and as the Speaker of the Parliament from 1996 to 1998. In November 2005, he left the Social Democratic Union of Macedonia and created the New Social Democratic Party. (IA-Forum, 3/22/06) (The interview transcript is in Macedonian language) By Violeta Dzoleva

TITO PETKOVSKI

Intervju

**Tito Petkovski - Pratsdatel na NSDP i Pratenik vo
Parlamentot na Republika Makedonija.**

International Affairs Forum: G-dine Petkovski, Vie so politika pochnavte da se zanimavate od 1969 godina. Denes ste profesionalen politichar i lider na Nova socijaldemokratska partija. Taa e pozicionirana kako opozicija na vladeackata Social demokratski sojuz na Makedonija. Kazete ni poveke za toa kako ja zapocnavte vashata politicka karijera.

Petkovski: Vo, sega veke dalechnata 1969, kako diplomiran pravnik od Makedonija, se najdov na otsluzuvanje na voenata obvrka vo Bileche, Bosna i Hercegovina, vo Shkolata za rezervni oficeri. Tamu bea iznenadeni: kako sum mozel da bidam regrutiran vo tolku elitna voena edinica, a da ne sum chlen na Sojuzot na komunisti na Jugoslavija (SKJ). Iako mlad, jas ushte togash imav jasen stav kon clenstvoto vo partijata. Mojot stav beshe deka ne mora da se bide chlen na partija, za da se napreduva vo zivotot. Za mene clenstvoto ne beshe nikakov predizvik, zatoa sto toa se realizirashe najchesto pod pritisok, iako uslovot za zachlenuvanje beshe: najdobar student, uchenik, ili uspeshen rabotnik. I pokraj ova, chlenovi na SKJ stanuvaa mnogu mediokriteti, karieristi. Vo shkolata za rezervni oficeri jas dobiv chin potporuchnik, i so toj imperativ stanav chlen na SKJ. Na nekoj nachin, zatoa sto morav, a ne sto toa beshe moj izbor.

So vrakanjeto vo Skopje, Makedonija, mojot vistinski profesionalen politichki angazman zapochna po nekoj logichen hierarhiski red. Ushte pred disolucijata na Jugoslavija, jas bev sekretar na Centralniot komitet na Sojuzot na komunistite na

Makedonija. Od 1998/99 godina, partijata prodolzi da funkcionira kako Sojuz na komunisti na Makedonija - Partija za demokratski prosperitet.

IA-Forum: Vie ste aktivno angazirani od samiot pochetok na formiranjeto na poveke partiskiot sistem vo samostojna Republika Makedonija, Vo toj period stanuvate Pratenik i Pretsedatel na Parlamentot na R. Makedonija...

Petkovski: Znachi, nie kako partija se transformiravme, vednash po raspadot na Jugoslavija vo Socijaldemokratski sojuz na Makedonija 1991 godina. Togash jas go dobiv vtoriot mandat kako Pratenik i Potpretsedatel na Sobranieto na Republika Makedonija (1994 god), za od mart istata godina, pa se do 1998 godina, do parlamentarnite izbori da ja vrsham finkcijata Pretsedatel, ili Spiker na Parlamentot. Za zal, na Parlamentarnite izbori mojata Partija (SDSM) izgubi, potocno stana opozicija, no zatoa jas, 1999 godina, bev kandidat za Pretsedatel na Republika Makedonija. Na javnosta i e poznato deka so flagranten falsifikat, taa godina pobeđi, sega pokojniot, Boris Trajkovski. Od togash, se do denes, jas sum samo Pratenik vo Parlamentot.

IA-Forum: Kako se sluchi toj izboren falsifikat?

Petkovski: Vo prviot izboren krug jas imav prednost so okolu 150,000 izirachki glasovi. Vo vtoriot izboren krug, vo site delovi na Makedonija kade shto pretežno zivee makedonsko naselenie jas vodev so 70%-80% od glasachite. Nekade po 10 chasot pretpladne od Shar Planina, so maskirni uniformi, pripadnici na UCK vlegoa na izbirachkite mesta i gi zedoa izbirachkite kutii. Koga gi vratija, tie bea polni so 102% glasachki livchinja. Toa znacheshe deka izleguvanajeto na Albancite na izborite beshe 102% iako, i spored priznaniето na gospodin Muhamed Halili, pretsedatelski kandidat na PDP, vo momentot vo Makedonija na izborite glasal samo 30% od albanskiot elektorat. Toa beshe flagranten falsifikat organiziran vrz osnova na dogovorot megju Lubcho Georgievski (VMRO-DPMNE) i Arben Dzaferi (DPA). Partijata DUI se rodi po vojната, a UCK togash beshe samo voenoto krilo na DPA i nejziniot lider Arben Dzaferi.

IA-Forum: G-dine Petkovski, vo makedonskata javnost imate imidz na odgovoren politichar, komunikativen i temelen vo ona shto go prifakate da go rabotite. Zoshto ja napushtivte Partijata (SDSM) vo chie sozdavanje i samiot uchestvuvavte i po celi 14 godini, se odluchivte da sozdate nova partija (Nova socijaldemokratska partija)?

Petkovski: Ke go parafraziram poznatiot amerikanski politichar i diplomat, gospodin Henri Kisindzer: "...politikata e kako droga, ednash ke ja probash i potoa si postojano zavisen od nea." Toa mi se potvrđi i mene kako realnost. Znachi, jas vlegov vo politikata i stanav profesionalen politichar. Politikata ja odbrav kako vokacija, no uvidov deka, do skoro, politikata, odnosno politicharite vo Makedonija, edno deklariraat na izbori, izleguvaat so programa, vetuvaat edno, a potoa rabotat dijametralno sprotivno od deklariranite programski opredelbi. Govoram i za SDSM, za periodot od 2000-2005 godina. Zatoa jas izlegov od SDSM, bidejki toa veke se koseshe so moite sfakanja, pogledi za politikata kako profesija. Faktichki, mojata razdelba od SDSM zapochna ushte vo 2002 godina. Togash pochnav da pishuvam kolumni, da gi kazuvam svoite stavovi

otvoreno vo intervjuu, na sednicite vo Parlamentot. Govorev deka taka ne mozeme ponatamu, deka ne smeeme lugjeto shto ne izbrale ,da gi drzime vo zaloznishtvo, da se sluzime so demagogija i lagi, odnosno deka jas ne ja sfacham politikata na toj nachin. Vistinata e deka ne mozev da najdam mnogu sojuznici za vakviot moj stav vo SDSM. Se obidov na dvata Kongresa na SDSM javno da predlozam da se legalizira frakcija, shto e statutarna moznost, dozvolena vo site moderni partii vo Evropa. Toa ne mi se dozvoli, navodno, zaradi vnatrepartiskoto edinstvo, taka shto se sluchi toa sto se sluchi. Jas pobarav moznost nadvor od SDSM da go napravam ona shto chuvstvuvav deka e vistina i potreba. Naidov na golem broj istomislениci koi do togash i ne bile partiski opredeleni. Ja formiravme Partijata i faktot shto za kratko vreme od nasheto postoenje, nie sme treta partija so poddrshka na javnite anketi, makar tie ponekogash i da se fingirani, sepak, ni dava za pravo da tvrdime deka sme na vistinskiot pat i za nas toa e ogromna satisfakcija i pozitivna potvrda deka lugjeto ja razbiraat i ja prifakaat nashata programa.

IA-Forum: G-dine Petkovski, dali so silnoto vlijanieto na megjunarodniot faktor Makedonija postepeno se obezlicuva?

Petkovski: Makedonija, formalno, de jure, (spored Zakonot i Ustavot) e samostojna, suverena drzava. No, ako fakticki, nie ne mozeme da doneseme nitu edna znachajna odluka za megjuetnichkite odnosi vo drzavata, bez nadvoreshno posreduvanje, toa govori deka, sepak sme, de fakto, protektorat. Se razbira, ne onakov kakvi shto se Kosovo i Bosna i Hercegovina. Na ovie prostori fakticki sekogash se sudirale interesite na golemite sili, pred se evropskite: Francija, Germanija, Velika Britanija, Italija i od tie prichini, Evropa ne demonstrira podgotvenost ili dolgorocno gledano, interes, da ja etablira Makedonija kako megjunaroden subjekt. Naprotiv, sekogas im dava prioritet na sopstvenite strateshki interesi, duri i gi poddrzuvashe i pothranuvashe golemodrzavnite ambicii kaj neкои nashi sosedi, i den denes. Stanuva zbor za edna politika koja vo kontinuitet trae, i bez razlika shto imame nova konfiguracija - Evropska unija, so edinstvena valuta, armija, koga stanuva zbor za Balkanot i Makedonija, tie kako nishto da ne promenile, na globalen plan. Nivnite interesi se seushte prisutni tuka. Duri i Rusija beshe krajno rezervirana kon procesite na Balkanot i ne projavi naglasen interes za polozbata na Makedonija. Tokmu poradi toa i so disolucijata na nekogashna Jugoslavija, Amerikancite sfatija deka Evropa ne e sposobna sama da si gi uredi do kraj odnosite, pa zatoa, po pagjanjeto na Berlinskiot zid, so krajot na Studenata vojna, tie se etabliraa na ovoj prostor i pochnaa da vlijaat na ureduvaweto megju drzavite. Osobeno vlijanie imaat vo odlukata za chlenstvo vo NATO. Tie se nametnaa kako faktor podgotven da gi formira megjunarodnite odnosi na ovoj prostor. Makedonija vo Amerika najde strateshki partner, zaradi toa shto drzavite od Evropa, takvata uloga ne ja odigraa. Objektivno, nie sme vo momentov najzagrozeniot narod vo Evropa. Ne uspeavme da go fatime vozot koga se formiraa nacionalnite drzavi. Nie sme edinstveniот narod vo Evropa shto nema nacionalna drzava, a vo deneshno vreme toa e anahronizam. Vo 21 vek, koga govorime za globalno opshtestvo, nie seuste morame da govorime za nemenuvanje na granicite, za profiliranje na globalna kultura, za nacionalna drzava i za drugi prashanja shto trebalo da bidat apsolvirani vo minatiот vek.

IA-Forum: Dali ste jugonostalgichen?

Petkovski: Da, ako se gleda od aspekt na toa shto znacheshe taa zemja vo megjunarodni ramki. Jugonostalgicen sum od aspekt na tesniot prostor, na zatvorenosta vo etnichki granici, vo koji se denes poraneshnite jugoslovenski republiki. Mozno beshe so zaednickata drzava, Makedonija veke da beshe chlenka na EU. Togash, kotiravme mnogu podobro od site 15 novi chlenki na EU. Ke bevme, najverojatno, edna od najrazvienite novi chlenki. Evropa togash za chlenstvo na Jugoslavija beshe spremna da vlozi 4 milijardi dolari vo nejiniot razvoj, pod uslov da bidat organizirani slobodni parlamentarni izbori. Iako Jugoslavija togash imashe komunistichko ureduvanje, taa beshe prosperitetna, govorejki od aspekt na etabliranosta na drzavata vo megjunarodni ramki, stabilnosta, nivoto na razvoj, bezbednosta, chovekovite prava. Svetot beshe otvoren za nejinite gragjani. Sega, so Shengen vizite, koji se so najstrog rezhim kon Makedonija, nie sme edna od najzatvorenite zemji vo svetot. Od toj aspekt jas sum jugonostalgichen, osobeno shto makedonskata golgota, od , po Vtorata balkanska vojna, prodolzuvava i deneska. Apetitite na sosedite se obnoveni. Bugarija i den denes go negira makedonskiot jazik, Srbija ne ja priznava Makedonskata pravoslavna crkva, so Kosovo ne e utvrdena granicata, Grece ni go osporuvaa imeto. Spored seto ova, ako prashate: koj najmnogu izgubi so desolucijata na nekogashna Jugoslavija, jasno e deka toa e Makedonija.

IA-Forum: *Poznato e deka Pretsedatelot na Republika Makedonija, gospodinot Branko Crvenkovski e dolgogodishen vash sopartiec. Vie go poddrzuvavte duri i vo momentite za izbor na Pretsedatel na Socijaldemokratskiot sojuz na Makedonija. Kakvi se segashnite vashi relaciji so aktuelnata politicka elita vo Makedonija?*

Petkovski: So Premierot Buchkovski, iako bevme vo ista partija, malku sorabotuvav. So Crvenkovski imame skoro ist partiski staz, iako toj e pomlad od mene. Bi mozel slobodno da kazam deka jas go prifativ kako nadzen mlad politichar. Inteligent, elokvent, hrabar. Mislev deka ke ja nauchi politikata. Partijata i jas mnogu investiravme vo nego, ocekuvajki da sozree vo moderen evropski politichar. No, za zal, iako Makedonija imashe moznosti za eden miren politicki i ekonomski osmislen razvoj, afirmiran i od Badenterovata komisija, nie nemavme sreka, a toa kontinuirano prodolzuvava, na chelo na drzavata da zastane drzavnik koj ke go pocuvstvuva pulsot na vremeto i potrebite na narodot, chovek koj ke moze da gleda malku podaleku od horizontot pred nego, politichar koj ke moze da ja proektira idninata na drzavata. Sive ovie 15 godini Makedonija go imashe ovoj problem, a koga Crvenkovski stana Pretsedatel na drzavata, toj begajki od odgovornata funkcija na Premier, sedna na foteljata bez vistinski kredibilitet.

IA-Forum: *Na Promocijata, Konvencijata i Osnovackoto Sobranie na Nova socijaldemokratska partija, vo Skopje, imashe nad 1.000 lugje sto go skandiraa Vasheto ime. Toa bea pretežno novi lica, mladi lugje, so pozitivna energija... Kakvi Parlamentarni izbori predviduvate i shto, potoa?*

Petkovski: Siguren sum, koga razmislavam za Parlamentarnite izbori, deka nitu edna politichka partija nema da osvoi mnozinstvo za samata da formira vlada. Mislam deka e

mnogu teshko, duri nevozmozno, vo ovoj moment, da se najdat politicki partii koisto, so srodni programi, ke pobedat na izborite i ke formiraat vlada. Toa znachi deka ke se sozdade mnogu komplicirana konstelacija na odnosi vo Parlamentot. Kako rezultat na nesposobnosta na dvete najgolemi partii vo Makedonija (VMRO-DPMNE I SDSM) mnogu pomali partii ke vlezat vo Parlamentot i ke se izmeshaat. Ke bide potrebno da se pravat koalicii, a so toa i golemi kompromisi. Mozebi zvuchi apsurdno, no, jas tuka ja gledam shansata za Makedonija, bidejki spored moe dlaboko ubeduvawe, najdobriot period vo makedonskiot pluralizam i vo makedonskata parlamentarna demokratija, beshe periodot na ekspertskata Vlada, na gospodinot Kljusev (1990 - 1992). Vo toa vreme nitu edna partija nemashe mnozinstvo i se sozdade Vlada na shiroka koalicija, koja, preku dolgi, macni, istoshtuvachki pregovori i razgovori, sozdavashe efikasna i dvizecka energija vo drzavata. Ponekogash, ona shto ne mozeshe da se reshi vo Parlamentot, se odluchivashe vo Kabinetot na Presedatelot Kiro Gligorov.

So doagjanjeto na prvata politichka Vlada na premierot Crvenkovski, rabotite trгнаа naopaku, za podocna da vlezeme vo kolaps so Vladata na premierot Ljubcho Georgievski. Togash praktichno, se unishtija performansite na makedonskata nacionalna drzava, se srushija site pretpostavki za sozdavanje na makedonska nacionalna drzava. Zatoa sakam da se nadevam deka ovie izbori ke dovedat do situacija vo koja shot, partiite ke bidat upatени edni na drugi, preku pregovori i so kompromisi da gi gradat drzavnite interesi na Republika Makedonija. Tuka mislam, podednakvo, kako na makedonskiot politichki blok, taka i na albanskiot politichki kampus. Da se izrazam podobro, megjunarodnata zaednica ni dade shansa so kandidatskiot status kon EU, no toa seushte ne e garancija deka nie ke opstaneme kako drzava. Od nashata pamet, cesnost, mudrost i patriotizam, zavisi dali ke opstaneme kako drzava. Treba da dokazeme deka imame performansi, deka imame kapacitet za da bideme samostojna drzava. Jas, iskreno, veruvam vo toa. Veruvam vo potencijalite na makedonskiot narod i site građani na Republika Makedonija i zatoa se zafativ, zaedno so istomislenicite, chlenstvoto i simpatizerite, da izgradime eden nov politicki subjekt, kako nadez i garancija za izlez od teshkata ekonomska sostojba, socijalna i bi dodal moralna kriza. Gragjanite ja podrzuvaat NSDP i nie sme ubedeni deka ke uspeeme.

IA-Forum: G-dine Petkovski, Vi blagodarime na intervjueto.